

Napredne upotrebe い oblika I

Uvod

Kao ni て oblik, い oblik u sebi ne sadrži informaciju o vremenu radnje. Za razliku od て oblika koji može nositi negaciju, い oblik je nema. U tom je pogledu い najčišći oblik glagola (ne sadrži baš nikakve dodatne informacije). Zato je vrlo čest slučaj da imenice od glagola nastaju upravo iz ovog oblika (npr. 話し、考え、思い、逆立ち...), ali koliko god to bilo često, nije gramatičko pravilo na koje se možemo potpuno osloniti.

Osnovnim upotrebama い oblika smatrat ćemo pristojne predikate (~ます) i izražavanje želje (~たい).

Pomoćni glagoli

Daleko najveći dio upotrebe い oblika u divljini otpada na kombinacije s pomoćnim glagolima. Njih ima pregršt (čak se i ます vodi kao pom. gl.), a značenja im mogu biti jako nepredvidiva. Iako je poklapanje ovog mehanizma s hrvatskim dosta slabo, najbliža usporedba u hrvatskom je spajanje prijedloga i glagola (npr. *pogledati, nadgledati, pregledati, ugledati, izgledati...*)

はじ

● 始める - početi~

へや うるさ おんがく き

勉強しはじめたとたん、となりの部屋から煩い音楽が聞こえてきた。

Baš kad sam počeo učiti, iz susjedne sobe se začula glasna muzika.

雨が降り始めた¹. *Počela je padati kiša.*

Valja primijetiti da se zanemaruje prijelaznost pomoćnog glagola - koristi ga se bez čvrste veze s njegovim originalnim značenjem.

お

● 終わる - završiti~

パンを食べ終わって学校へ行った。 *Pojeo sam kruh i otišao u školu.*

てつや

徹夜をしてレポートを書き終わった。 *Ostao sam budan cijelu noć i završio s pisanjem referata.*

Iako je često korištena čestica を, također je uobičajeno (iako krivo) reći i が¹. Radi se o tome da je glavni glagol prijelazni pa je を prirodan izbor, ali pomoćni nije pa nam je instinkt prebaciti を u が. Oko ovog su i izvorni govornici pomalo neodlučni. Kako to često biva, originalno značenje i gramatički okviri pomoćnog glagola se ne prenose na cijeli izraz.

¹Iako je 始める prijelazni glagol, kad radi kao pomoćni glagol na ovaj način, koristi se i za prijelazne i neprijelazne jednako.

- 出す - *iz~ / početi ~*

ち は
たけしくんは血を吐き出してくたばってしまいました。

Takeši je ispovraćao krv i otegnuo papcima.

に へいぜん
彼を見た山田くんは「逃げましょう」と平然と言いました。

Vidjevši ga, Jamada je mrtav 'ladan predložio da pobjegnemo.

まわ はし はし
周りを見て橋の方へ走りだしました。 *Pogledali smo oko sebe i potrčali prema mostu.*

U prvom primjeru složeni glagol je 吐き出す - *ispovraćati/ispljunuti*. Ovdje je osnovno značenje pom. gl. 出す dobro sačuvano. U drugom primjeru pojavljuje se složeni glagol 言い出す - *predložiti*. Postoje kombinacije glagola kao ova, kojima ukupno značenje nema gotovo nikakvu direktnu vezu s pom. glagolom. U trećem primjeru značenje glagola 走り出す je *potrčati*. Ovo je donekle česta promjena značenja glagola 出す kad se koristi kao pomoćni.

- すぎる - *pre~, pretjerati s ~*

や や きら
たこ焼きを食べすぎて、タコが焼きを食べすぎて、タコが嫌いになりそうだ。

Prejeo sam se takojakija, mislim da ću zamrziti hobotnice.

アニメを見すぎて (impl. 私の) 日本語がおかしくなった。

Gledao sam previše animea pa sad čudno pričam japanski.

ぎゃくあたま わる
勉強しすぎて、逆に頭が悪くなってしまいました。

Previše sam učio pa sam, suprotno očekivanom, poglupio.

つづ

- 続ける - *nastaviti ~*

彼が私を見続ける。 *On me nastavlja gledati.*

しせん かん きんちょう
彼の視線を感じる私は緊張し続ける。 *Osjećajući njegov pogled, nastavljam biti nezvozan.*

Kao i ranije, uočimo da prijelaznost pomoćnog glagola nije bitna. Zanimljivo je primijetiti da se arhaično za neprelazne glagole koristio i 続く, a danas ostaje u okamenjenim izrazima 降り続く (*nastavlja padati*) i 鳴り続く (*nastavlja zvoniti*).

あ

- 合う - *radnja ~ je obostrana*

いちど
鈴木さんともう一度話し合ってみませんか。 *Hoćeš li još jednom (to) raspraviti sa Suzuki?*

ころ おお
アニメでは殺し合いが多い。 *U animeu su pokolji česti.*

Pomoćni pridjevi

- やすい - ~je lagano
みつりん

オウムは密林でも見やすい。 *Papige je lako vidjeti čak i u džungli.*

ふる たてもの こわ

古い建物は壊れやすい。 *Stare zgrade se lako sruše.*

- にくい - ~je teško (prir. samo hiragana)
きたな

汚い字は読みにくくてしょうがない。 *Neuredna slova su teška za čitanje i tu se nema što učiniti.*

み きら

ヤシの実は食べにくくて嫌いです。 *Kokosi su gnjavaža za jesti i ne volim ih.*

U ovoj funkciji, pom. pridjev にくい znači nešto objektivno teško - ne nužno u smislu da je svakome teško nego za onog o kome se radi.

- づらい - ~je teško, mučno, bolno

誰にでも言いづらいこと一つや二つはあると思うよ。

Mislim da svatko ima jednu, dvije stvari o kojima mu je teško govoriti.

分かりづらい本は好きじゃない。 *Ne volim teške knjige.*

Za razliku od pridjeva iznad, づらい (osn. 辛い) može implicirati subjektivni doživljaj nečega kao teškog i napornog. Osim ovih, u sličnom tonu se (iako jako arhaično) pojavljuju i かたい (isti 漢字 kao にくい) gotovo uvijek u 捨てがたい, kao i 苦しい, gotovo uvijek u 見苦しい.

- そうな - čini se kao da će ~
か いきお

お代わりも食べそうな勢いで食べ始めたけど、結局食べきれなかった。

Počeo je jesti kao da će tražiti još, ali na kraju nije uspio sve pojesti.

かお

泣きそうな顔で「ごめんなさい」と言った。 *Rekao je "oprosti" lica kao da će se rasplakati.*

U kombinaciji s česticama

- ながら - ~ ci - sadašnji glagolski prilog (p.o. vremena)
し

たけしくんは彼女のことを思いながら、安っぽい詩を書いていました。

Takeši je, razmišljajući o njoj, pisao jeftinu poeziju.

歩きながら食べてはいけません。 *Ne smiješ jesti hodajući.*